

Opovrhujete komunizmom? Záležitosť vkusu a starých túžob

Sławomir Skiba

27. apríla 2020 ✚ Spoločnosť

Mnohým z nás sa slová „kráľ“, „kráľovná“, „kniežatá“, „princezná“, „kráľovstvo“ alebo „aristokracia“ zvyčajne spájajú s rozprávkovými predstavami hermelínových plášťov, s panovníkmi sediacimi celé dni na trónoch s korunou, s jablkom a žezlom v rukách, s komnatami zaľudnenými elegantnými dvoranmi, ktorí upreto hľadiac na kráľovskú tvár čakajú na rozkazy, samozrejme v závislosti od meniacich sa nálad vládcu, ktoré často môžu znamenať niečiu smrť alebo prežitie. To všetko sa, samozrejme, deje v nádherných rozprávkových zámkoch a palácoch niekde za siedmimi horami a siedmimi dolami. Pritom, hoci možno o tom málo premýšľame, svet monarchie a aristokracie, kráľa a kráľovstva nám vôbec nie je až taký vzdialený, ako by sa mohlo zdať.

Vďaka Bohu, každodenný život v našej krajine po tzv. páde komunizmu sa výrazne líši od estetickej šedivosti komunistickej republiky, takže ľudia milujúci pravdu, dobro a krásu okrem ideovej a úplne racionálnej nenávisti k tomuto antikresťanskému systému, získali ešte jednu – ako sa píše v básni Zbigniewa Herberta, nemenej dôležitú – estetickú motiváciu k tomu, aby opovrhovali komunizmom i reálnym socializmom. Pretože ako básnik formovaný a vychovaný v kánonoch latinskej civilizácie, napísal v básni **Moc vkusu** vysvetľujúc svoju odpor voči komunistickému systému:

*Nevyžadovalo si to veľa charakteru
naše odmietnutie, nesúhlas a tvrdohlavosť
mali sme trochu potrebnej odvahy
ale v podstate to bola záležitosť vkusu.
Áno, vkusu.*

Je to jednoduché, ale naozaj pravdivé a zároveň geniálne svedectvo človeka Západu, ktorý odmieta barbarstvo a extrémne rovnostárstvo komunizmu. Svedectvo muža zaniateného pre klasickú kultúru, ktorý vie, že *estetika môže pomáhať v živote a netreba zanedbávať vedu o kráse*.

Prečo by však práve záležitosť vkusu mala mať kľúčový význam pre nepriateľský postoj voči komunizmu? Možno práve preto, že krása v žiadnom prípade nespadá do pseudoestetiky komunizmu, keďže vyžaduje vznešenosť, šľachetnosť ducha a napokon patrí do nerozlučnej trojice s pravdou a dobrom.

Tieto tri hodnoty sú v jasnom protiklade so systémami a ideológiami, ktoré vyhlasujú potrebu úplnej rovnosti a unifikačie a vyzdvihujú priemernosť a „mizerabilizmus“, čiže šedivosť. Komunizmus (ktorý je estetickou emanáciou priemernosti a nevkusy), ako aj všetky ostatné revolučné systémy vyhlasujúce potrebu egalitarianizmu, vo svojej podstate nenávidia každú nerovnosť, čiže aj hierarchiu, šľachetnosť,

čnosti, nádheru, skvostnosť, vkus a eleganciu. Pretože všetky tieto pojmy sú späté s prácou na duchovnom a hmotnom rozvoji; úsilím o aristokratickosť, pretože súvisia s autoritou a ustavičnou prácou na sebe samom pre vlastné posvätenie.

Je zaujímavé a zároveň v súlade s logikou diabolskej rebélie, že revolúcie vyhlasujúce potrebu rovnosti – protestantská, francúzska, boľševická i sorbonská, nezaujímal záujem a námaha i úsilie o dosiahnutie šľachetnosti charakterov, ale ťahali celé spoločnosti do morálnej či materiálnej biedy, alebo jednej i druhej. Pretože revolúcia je nepretržitým vyrovnávaním všetkých a všetkého smerom nadol; je to pohrdanie všetkým, čo je elegantné a plné nádhery.

Lesk dávnej nádhery

Dušu citlivú na krásu – dušu, ktorá túži po kráse, priťahuje samotná príčina krásy, čiže Stvoriteľ, ktorý je zdrojom absolútnej Pravdy, Dobra a Krásy. Náuka o kráse spojená s otvorenosťou voči Božej milosti umožňuje citlivej duši vnímať poriadok vo vesmíre, ktorý profesor Plinio Corrêa de Oliveira nazval estetikou vesmíru.

Ľudia v stredoveku to dokonale vedeli a ešte viac žili presvedčení, že krása je neoddeliteľne spätá s poriadkom, čiže usporiadaním bytí v hierarchii a harmónii v súlade so Stvoriteľovým plánom. Lebo vedeli a považovali za samozrejмый fakt, že Boh stvoril a usporiadal svet mierou, počtom i váhou, a všetko, čo stvoril, bolo dobré.

Na základe presvedčenia o poriadku stvorenia, vedomí si aj účinkov dedičného hriechu, ktorý spôsobil zmätok, snažili sa tento hierarchický poriadok kopírovať vo všetkom, čo robili. To našlo svoj odraz vo všetkých prejavoch ich činnosti a vo výtvoroch duchovnej a materiálnej kultúry. Pretože vedeli, že hierarchia v spoločnosti, odstupňovanie a vzájomné podriaďovanie sa sú spojené s nutnosťou pracovať na sebe – rásť a praktizovať čnosti, čoho dôsledkom je nezriedka napredovanie spoločnosti a vždycky odmena v nebi.

Tým, že stredoveké kresťanstvo postavilo Krista a jeho Mystické Telo do centra života jednotlivcov a celých krajín, pričom využila grécku lásku k racionálnemu hľadaniu pravdy a rímske právne dedičstvo, vytvorilo civilizáciu, aká vo svetových dejinách nemá obdobu, keď – ako poznamenal Lev XIII. v encyklike *Immortale Dei* – *filozofiou evanjelia sa riadili štáty, keď Božia moc kresťanskej múdrosti prenikla do právneho systému, do inštitúcií, zvykov národov, do všetkých sociálnych vrstiev a vzťahov; keď sa náboženstvo ustanovené Kristom všade tešilo priazni vládcov a keď medzi Cirkvou a štátom vládla dohoda a priateľstvo. Takéto usporiadanie prinášalo svetskej spoločnosti nad očakávanie požehnané plody, pamäť o nich a dobré meno žije a bude žiť a nijaké výmysly protivníkov ich nezničia ani nezatemnia.*

Pamiatky tejto civilizácie sú neprehliadnuteľné ani po piatich storočiach. A nejde tu iba o nádherné gotické katedrály – najkrajšie materiálne svedectvá hlbokkej duchovnosti a ozajstnej horlivosti o Božiu slávu a spásu duší, ale aj o génia matematického a architektonického myslenia. Oveľa hlbšie sú stopy stredovekej kultúry vtlačené do duchovnosti, mentality, spôsobu života, zvykov, obradov a početných tradícií. Napriek tomu, že táto éra je už dávno minulosťou, ešte stovky rokov po svojom zániku prinášala plody a v kresťanských krajinách udržiavala kánony krásy, dobrého vkusu a zvykov. Ani si neuvedomujeme, že napríklad na kresťanskej čnosti lásky k blížnemu sú založené princípy *savoir-vivre*, bez ktorých si ani nemožno

predstaviť dobrú výchovu, dedičstvo stredovekého hierarchického poriadku a v tej dobe zrodenej aristokracie a v neposlednom rade katolíckej monarchie a že sú zavŕšením tohto poriadku. Bola to ona, ktorá tvorila takzvanú vysokú kultúru a dbala o ňu, ako aj o princípy spoločenskej zdvorilosti a elegancie, stanoviac vďaka svojmu mecenášstvu kánony krásy v umení. Vďaka kresťanskej monarchii pojmy ako „kráľovskoť“ a „kráľovský“ vstúpili do nášho jazyka natrvalo, označujúc vznešené veci a javy, o ktoré stojí za to sa usilovať bez ohľadu na spoločenský pôvod.

pokračovanie v [nasledujúcom článku](#)

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/opovrhujete-komunizmom-zalezitost-vkusu-a-starych-tuzob/>